

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ดำเนินการวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart. 1988 :11-15) โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) ในแต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยขอเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม ปีการศึกษา 2550 จำนวน 85 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ย่ำแย่ ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวยากจน พ่อ – แม่ไปทำงานต่างจังหวัดอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย หรือกับญาติ บางคนพ่อ – แม่ ให้อยู่ตามลำพังตามประสา พี่ – น้อง ได้รับเพียงค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือนที่พ่อ – แม่ ส่งมาให้ ทำให้เด็กเหล่านี้ขาดการเอาใจใส่ดูแล อบรมจากผู้ปกครอง พร้อมทั้งความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา

ความเอื้ออาทร จากบุคคลที่อยู่ใกล้ๆ ครอบข้าง ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไม่มีความรับผิดชอบทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง อยู่ตามฐานะความเป็นอยู่ เนื่องจากเป็นครอบครัวที่ยากจนสมาชิกในครอบครัวต้องดิ้นรนเพื่อให้ตนเองสามารถมีชีวิตอยู่รอดได้ไปวัน ๆ พ่อ – แม่ ผู้ปกครองจึงไม่สนใจในพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวดี พร้อมทั้งไม่มีเวลาที่จะอบรม ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในวิจัย ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือ โดยใช้เครื่องมือ 5 แบบ คือ

1.1 แบบสังเกต (Observation) เป็นแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมประจำวันของนักเรียนเป็นแบบมีโครงสร้าง ใช้สำหรับเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานและกิจกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนด้าน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสัจจญาติ กิจกรรมการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณพื้นที่ที่รับผิดชอบและเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดทำจำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อการดำเนินการตามกิจกรรมโฮมรูม

ชุดที่ 2 ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อการดำเนินการตามกิจกรรมสัจจญาติ

ชุดที่ 3 ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อการดำเนินการตามกิจกรรมสะอาดทุกวัน

ชุดที่ 4 ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อการดำเนินการตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

1.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นเป็น แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรม โฮมรูม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายการสัมภาษณ์ 4 หัวข้อและมีช่องสำหรับการบันทึกเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสัญญาใจ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายการสัมภาษณ์ 4 หัวข้อและมีช่องสำหรับการบันทึกเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ชุดที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสะอาดทุกวัน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายการสัมภาษณ์ 4 หัวข้อและมีช่องสำหรับการบันทึกเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ชุดที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์การเข้าร่วมกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายการสัมภาษณ์ 4 หัวข้อและมีช่องสำหรับการบันทึกเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ใช้สอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเสร็จสิ้นการพัฒนาในวงรอบที่ 2

1.4 แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

1.4.1 แบบประเมินผลความสะอาดของห้องเรียน

1.4.2 แบบประเมินผลความสะอาดของบริเวณพื้นที่ที่รับผิดชอบ

1.5 แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

1.5.1 การเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

1.5.2 การมาเรียน

1.5.3 ความสะอาดห้องเรียน

1.5.4 ความสะอาดบริเวณพื้นที่ที่รับผิดชอบ

2. วิธีสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

2.1 การสร้างแบบสังเกต ได้ดำเนินการสร้าง และหาคุณภาพ ดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการสังเกต

2.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างของเครื่องมือและเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล จากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50 – 77) และศึกษาแบบสังเกตของคนอื่น ๆ ที่วิจัยในเรื่องที่คล้ายกันนำความรู้ที่ได้มากำหนดรูปแบบของประเด็นการสังเกต

2.1.3 จัดทำร่างแบบสังเกตแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในด้านอื่น ๆ เช่น การใช้ภาษา การตั้งข้อสังเกต ความครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.4 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน คือ

1) นายทองย้อม สาครสูงเนิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอติตื้อคอนหวายขมิ้น อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

2) นายวิระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านลาด อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

3) นางสาวจรรยา อินเด็ย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนศรีสุทพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์ – วัตถุประสงค์การศึกษา)

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

2.1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจัดทำเป็นแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ตามแนวคิดของ ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 76 – 78) และบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 75 – 77)

2.2.3 กำหนดกรอบการสัมภาษณ์ที่สัมพันธ์กับกรอบการวิจัย

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ ความเหมาะสมถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน คือ

1) นายทองย้อม สากรสูงเนิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหาร
การศึกษา)

2) นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชน
บ้านลาด อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

3) นางสาวจรรยา อินเดีย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนศรีสุข
พิทยาคม อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์ – วัฒนการศึกษ)

2.2.6 ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.2.7 ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
แล้วจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงาน
เสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ

2.3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิ
เคิร์ท(Likert Scale)

2.3.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบการวิจัย

2.3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา ปรับปรุงแก้ไข

2.3.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้อง จำนวน
3 ท่าน คือ

1) นายทองย้อม สากรสูงเนิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

2) นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชน
บ้านลาด อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

3) นางสาวจรรยา อินเดีย ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนศรีสุข
พิทยาคม อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์ – วัฒนการศึกษ)

2.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ

2.3.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนนาสินวนพิทยาสรรค์ อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 28 ชุด

2.3.8 นำแบบสอบถามที่ได้จากการนำไปทดลองใช้ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

2.3.9 จัดสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.4 แบบประเมินผล

เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการและมาตราประมาณค่า ให้นักเรียนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มและครูเวรประจำวันหรือกรรมการสภานักเรียนได้ตรวจสอบและประเมินตามรายการที่กำหนด เช่น การทำความสะอาดห้องเรียนมีรายการดังต่อไปนี้ คือ การเหยาะ ลบกระดานดำ ปิด – เปิด หน้าต่าง กวาดพื้น จัดโต๊ะ – เก้าอี้ การทำความสะอาดบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ มีรายการดังต่อไปนี้ คือ พื้นที่ที่รับผิดชอบสะอาด ไม่มีเศษขยะ พื้นที่โล่งเตียน ความสวยงาม ร่มรื่น และมีการประเมินโดยใช้มาตราประมาณค่าในเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (1) หมายถึง ไม่ทำความสะอาด สภาพสกปรกรกรุงรัง

ระดับคุณภาพ พอใช้ (2) หมายถึง ทำความสะอาดแต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร

ระดับคุณภาพ ดี (3) หมายถึง ทำความสะอาดได้เรียบร้อยดี

ขั้นตอนและวิธีการสร้างแบบประเมิน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน

2.4.2 กำหนดรายการของการประเมินในแต่ละด้าน ตามรายละเอียดของงาน

2.4.3 สร้างเกณฑ์ในการประมาณค่า ในแบบประเมินที่มีการใช้มาตรา

ประมาณค่า

2.4.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.4.6 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
เหมาะสม จำนวน 3 ท่าน คือ

1) นายทองย้อม สาครสูงเนิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
อติศร คอนทราสต์ อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

2) นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้าน
ลาด อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

3) นางสาวจรรยา อินเด็ย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนศรีสุข
พิทยาคม อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์ – วัฒนการศึกษ)

2.4.7 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.4.8 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้ว
จัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

2.5 แบบบันทึก มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.5.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึก รวมถึงตัวอย่างแบบ
บันทึกในลักษณะต่าง ๆ

2.5.2 ใช้กรอบเนื้อหาในการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนตาม
แบบฟอร์มของโรงเรียนศรีสุขพิทยาคม กำหนด

2.5.3 จัดทำร่างแบบบันทึก เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.5.4 นำแบบบันทึก ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ ความเหมาะสม ถูกต้อง
จำนวน 3 ท่าน คือ

1) นายทองย้อม สาครสูงเนิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอ
ติศร คอนทราสต์ อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

2) นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้าน
ลาด อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา)

3) นางสาวจรรยา อินเด็ย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนศรีสุข
พิทยาคม อําเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ค.บ. (คณิตศาสตร์ – วัฒนการศึกษ)

2.5.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.5.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำเป็นแบบบันทึกฉบับสมบูรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นกรณีศึกษาปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and Mc Taggart. 1988:11-15) โดยดำเนินการเป็นวงรอบ ในวงรอบแรกถ้าได้ผลการพัฒนาเป็นที่น่าพอใจ ก็ไม่ต้องจัดทำในวงรอบที่สอง แต่ถ้าผลของการพัฒนายังไม่ดีขึ้น ให้ดำเนินการในวงรอบที่ 2 ต่อไป โดยแต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยมีการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา เนื่องจากผลการประเมินตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT) พบว่า คุณภาพการศึกษาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่า นอกจากนี้ยังพบว่าระเบียบวินัยของนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมบางประการยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่โรงเรียนกำหนด และไม่ปฏิบัติตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนยังขาดความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน เช่น มาโรงเรียนสายขาดเรียน หนีเรียน ไม่รับผิดชอบด้านการรักษาความสะอาดอาคารและสถานที่ ของทางราชการหรือส่วนรวมและส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปัจจุบัน พบประเด็นที่ควรดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบใน 2 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนขาดวินัยด้านการศึกษเล่าเรียน ได้แก่ การมาโรงเรียนสาย การขาดเรียน การหนีเรียน โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการวางแผนและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างชัดเจน จึงอาจมีผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพมาตรฐานของผู้เรียน ของโรงเรียนโดยรวมต่ำไปด้วย

1.1.2 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม พบว่า โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างชัดเจน ไม่มีแผนงานและเป้าหมายการพัฒนาในด้านนี้ จึงมีผลทำให้การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด

1.2 กลยุทธ์การพัฒนา ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา คือ การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1.2.1 กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมอาจเป็นที่ห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูประจำชั้นและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งเวลาออกเป็น 2 ช่วง คือ ภาคเช้าหลังกิจกรรมหน้าเสาธงใช้เวลาประมาณ 10 นาที ภาคเช้าจะเน้นเรื่องระเบียบวินัยความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน มารยาท ความรับผิดชอบ การรักษาความสะอาด และตอนเย็นเวลา 15.30-16.00 น. จะเน้นเรื่องการดูแลความสะอาดเวรประจำวันของห้องเรียน และการรับผิดชอบต่อดูแลความสะอาดพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจทักษะการปรับตัว การวางแผนชีวิตเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถ และป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วยโดยใช้แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

1.2.2 กิจกรรมสัญญาใจ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ตกลงเป็นพันธผูกพันระหว่างนักเรียนกับครูประจำชั้นว่าจะปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นแล้วให้นักเรียนเลือกคำสัญญาที่นักเรียนคิดว่าเหมาะกับตนเอง และคาดว่าจะสามารถปฏิบัติตามได้ โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้เขียนสัญญาไว้กับครูประจำชั้นพร้อมกัน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขอบเขตของคำสัญญาตามกรอบการวิจัยกล่าวคือ จะไม่มาโรงเรียนสาย จะไม่ขาดเรียนโดยไม่จำเป็น จะไม่หนีเรียน จะร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนมอบหมาย จะช่วยรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนและอื่น ๆ ที่นักเรียนประสงค์จะให้คำสัญญากับครูประจำชั้น ครูประจำชั้นจะทบทวนคำสัญญาทุกวันคาบกิจกรรม

โฮมรูมตอนเย็นเวลา 15.30-16.00 น. ของทุกวันพร้อมกับแจ้งผลจากการสังเกตและตรวจสอบ การร่วมกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคนและชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตามคำสัญญาดีเด่นให้นักเรียนทุกคนทราบพร้อมกันให้กำลังใจผู้ที่ยังปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ครบทุกข้อ แล้วใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.3 กิจกรรมสะอาดทุกวัน เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม โดยกำหนดให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างรับผิดชอบอยู่ 2 กิจกรรมได้แก่ งานมอบหมายที่ 1 คือ เวิร์ประจำวันทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณพื้นที่ ของโรงเรียนโดยมอบหมายให้รับผิดชอบทำความสะอาดห้องเรียนเป็นกลุ่มละ 5 คน คือกลุ่ม เวิร์วันจันทร์ถึงกลุ่มเวิร์กวันศุกร์แต่ละคนจะได้ปฏิบัติหน้าที่เวิร์กประจำวันคนละ 1 วัน และให้ รักษาความสะอาดตลอดทั้งวันจนกว่าจะถึงเวลาเลิกเรียน งานมอบหมายที่ 2 คือ การดูแลรักษา พื้นที่ที่ได้รับมอบหมายกำหนดให้เป็นรายบุคคล คนละประมาณ 25 ตารางวา ให้มีหน้าที่เก็บ ขยะ ปัดกวาด ถากถางต้นไม้ วัชพืชให้สะอาดเตียนโล่งอยู่เสมอ

1.2.4 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและรับทราบ ข้อมูลต่าง ๆ จากนักเรียนและผู้ปกครองในการที่จะร่วมกันพัฒนาพฤติกรรมวินัยของนักเรียน พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดและเจตคติในด้านต่าง ๆ ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปใช้ในการช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาวินัยนักเรียน รวมทั้งการช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ด้วย โดยกลุ่มร่วมวิจัยจะทำการออกเยี่ยมบ้านจำนวน 2 ครั้ง โดยได้แบ่งทีมงานการเยี่ยมบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 2 คน ทำการออกเยี่ยมบ้าน กลุ่มละ 2 ครั้ง พร้อมกันทั้ง 2 กลุ่ม และแบ่งนักเรียน กลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ในการออกเยี่ยมบ้านครั้งที่ 2 จะสลับกลุ่มผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่ม ตัวอย่างด้วยโดยการออกเยี่ยมบ้านแต่ละครั้งจะใช้เวลาในการออกเยี่ยมกลุ่มละ 3 วัน แล้วใช้ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตในการเก็บข้อมูลการเยี่ยมบ้าน

1.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) กลุ่มผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้จัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม เป้าหมายของ กิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูลหรือผู้ที่ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 การวางแผนปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน (วงรอบที่ 1)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
1.กิจกรรมโฮมรูม	ให้ครูประจำชั้นได้พัฒนาวินัยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามกิจกรรมที่กำหนด	18 พ.ค.- 15 มิ.ย. 50	1. กลุ่มผู้วิจัย 2. กลุ่มตัวอย่าง	1. สังเกตนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2. สัมภาษณ์นักเรียน	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์	1. ผู้วิจัย 2.กลุ่มตัวอย่าง
2. กิจกรรมสัญญาใจ	เพื่อสร้างข้อตกลงในการเสริมสร้างวินัยร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง	18 พ.ค.- 15 มิ.ย. 50	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3. กลุ่มตัวอย่าง	1. สังเกตนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2. สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน	1. ผู้วิจัย 2. ผู้ร่วมวิจัย 3. กลุ่มตัวอย่าง
3.กิจกรรมสะอาดทุกวัน	เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบด้านความสะอาด	18 พ.ค.- 15 มิ.ย. 50	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	1. สังเกตนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2. สัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3.แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ผู้วิจัย 2. ผู้ร่วมวิจัย 3. กลุ่มตัวอย่าง 4. ครูประจำชั้น

กิจกรรม	เป้าหมาย กิจกรรม	ระยะเวลา ในการ ดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง กับการ ดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ ใช้ในการ เก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ ข้อมูล
4.กิจกรรม เยี่ยมบ้าน นักเรียน	เพื่อศึกษา สภาพความเป็น จริงของ นักเรียน รายบุคคลใน การที่จะใช้เป็น ข้อมูลสำหรับ การวางแผน พัฒนาได้ตาม เป้าหมาย	28 พ.ค.- 14 มิ.ย.50	1. กลุ่มผู้ ร่วมวิจัย 2. กลุ่มผู้ ให้ข้อมูล สำคัญ	1. สังเกต นักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง 2. สัมภาษณ์ ผู้ร่วมวิจัย 3. สัมภาษณ์ นักเรียน ผู้ปกครอง	1.แบบสังเกต 2.แบบ สัมภาษณ์	1. ผู้วิจัย 2. ผู้ร่วมวิจัย 3. กลุ่ม ตัวอย่าง 4. ผู้ ปกครอง นักเรียน

2. การปฏิบัติ (Action) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ นำเสนอแผนสู่การปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลด้านการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามโดยยึดหลักการเก็บข้อมูลแบบสามเส้าหรือหลายมิติ(Triangulation)เพื่อยืนยันการค้นพบ

3. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามและการตรวจประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตามที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้ดำเนินการทั้งในระหว่างการจัดกิจกรรมและภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ

4. การสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นการสังเกต มาตรวจสอบจัดเป็นหมวดหมู่แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการอิงกรอบแนวคิดในการวิจัยว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การปรับแผนใหม่ (Planning Revision) และนำแผนใหม่ที่ปรับแล้ว (Revised Plan) สู่การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ในวงรอบต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตและชี้แจงในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียน
2. ประชุมและชี้แจงทำความเข้าใจในการวิจัยกับผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนทุกคน / รับสมัครและคัดเลือกครูที่สนใจและเห็นความสำคัญของการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เพื่อเป็นผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน ได้แก่ ครูที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 1 คน และครูที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) จำนวน 1 คน

3. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างไว้ไปเก็บข้อมูล ดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูประจำชั้นและฝ่ายปกครอง

- 3.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ประชุมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการและการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างเสริมวินัยนักเรียนทั้ง 2 ด้าน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานตัดสินใจเลือกวิธีดำเนินการร่วมกันและร่วมมือกันในการดำเนินงาน

3.3 ระหว่างการดำเนินงานในภาคสนาม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ดำเนินงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้วยเครื่องมือที่ผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
5. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเพื่อชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบบสังเกต นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต มาหลอมรวมและจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อสรุปและแปลความหมาย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาหลอมรวมและจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสรุปและแปลความหมาย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. แบบสอบถาม

- 3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

- 3.2 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วและมีความสมบูรณ์ ดำเนินการให้

คะแนนตามเกณฑ์

ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
------------------	-----------	-------------

ระดับความพึงพอใจ	มาก	ให้ 4 คะแนน
------------------	-----	-------------

ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
------------------	---------	-------------

ระดับความพึงพอใจ	น้อย	ให้ 2 คะแนน
------------------	------	-------------

ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน
------------------	------------	-------------

3.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ซึ่งเปรียบเทียบเกณฑ์ การให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การประเมินตามวิธีการของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 105) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.51 – 5.00	มากที่สุด

3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย
นักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา โดยวิเคราะห์ t-test
แบบ Dependent Sample

4. แบบประเมินผล สรุปผลการประเมินในแต่ละครั้งเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอ
ผลการพัฒนาในแต่ละวงรอบ

5. แบบบันทึก การเข้าร่วมกิจกรรมสรุปผลการบันทึกในแต่ละครั้งเพื่อวิเคราะห์
และนำเสนอผลการพัฒนาในแต่ละวงรอบ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test แบบ Dependent Sample,,